

24.10.2023

Opinnäytetyö on julkinen asiakirja eikä pääsyä siihen tulisi rajoittaa

Jyväskylän yliopistossa tehdyt opinnäytetyöt eli maisterintutkielmat, lisensiaatintutkimukset ja väitöskirjat tallennetaan yliopiston avoimeen JYX-julkaisuarkistoon. JYXissä ne ovat heti ladattavissa ja luettavissa.

Gerd Altmann / Pixabay

Opinnäyte on julkisessa oppilaitoksessa laadittu julkinen asiakirja ([Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1999/621](#)). Opinnäytteen julkisuus tarkoittaa, että opinnäytteen metatiedot ovat esillä ja opinnäyte on suoraan tai pyydettyä saatavilla.

Opinnäytetyö muuttuu julkiseksi asiakirjaksi, kun se on hyväksytty. Tekijän tekijänoikeus opinnäytetyöhönsä säilyy opinnäytteen julkiseksi asettamisen jälkeen mutta opinnäytteen julkisuutta ei tekijä voi kieltää. Sama koskee myös artikkeleista koostuvaa opinnäytettä.

Rajoitettu mutta silti julkinen

JYX-julkaisuarkistoa ylläpitävään JYU:n Avoimen tiedon keskuksen (OSC) tulee säännöllisesti yhteydenottoja joko opinnäytteen tekijöiltä tai heidän ohjaajiltaan, jotka pohtivat opinnäytteen asettamista rajoitettuun käyttöön.

Rajoitettuun käyttöön asetettu opinnäyte on julkinen ja kenen tahansa luettavissa kirjaston tiloissa olevilla [JYX-työasemilla](#). Ja edelleen julkisuuslakiin pohjaten kirjaston tulee lähettää rajoitetussakin käytössä oleva opinnäyte henkilölle, joka sen nähtäväkseen pyytää.

Käytännössä rajoitettu käyttö siis tarkoittaa, että saadakseen julkaisun luettavakseen on lukijan vain nähtävä hieman enemmän vaivaa.

Rajoitettuun käyttöön asetetun opinnäytteen metatiedot ovat löydettävissä kansallisten ja kansainvälisten hakukoneiden kautta aivan yhtä hyvin, kuin täysin avointenkin opinnäytteiden.

Opinnäytteen näkyvyyteen ja löydettävyyteen sillä ei siis ole vaikutusta, vaikka itse tiedostoon käsiksi pääsemistä hidastettaisiinkin.

Tilaustutkimuskin julkaistaan avoimesti

Opinnäytetyö on julkinen myös silloin, kun se tehdään toimeksiantona jollekin yliopiston ulkopuoliselle taholle, esimerkiksi yritykselle.

Kirjoitusprosessissa onkin heti alusta asti huomioitava, että työ arvioidaan tieteellisin perustein ja että itse opinnäytetyön tulee olla julkiseksi saatettava kokonaisuus, vaikka toimeksiantajalle raportoitaisiin vielä erikseen. Toimeksiantajan on myös oltava tietoinen virallisen opinnäytteen julkisuudesta.

Sillä ei ole merkitystä, onko julkinen opinnäytetyö lopulta saatavissa täysin avoimesti vai rajoitetusti. Kummassakaan tapauksessa se ei saa sisältää salassa pidettävää materiaalia, kuten toimeksiantajan liikesalaisuuksia.

Avoin opinnäyte ei estä artikkelin julkaisemista

Opinnäytteessä julkaistu materiaali ei ole este tieteellisen artikkelikäsikirjoituksen tarjoamiselle tiedelehteen. Jos käsikirjoituksen lähtökohtana on painettu tai verkossa julkaistu väitöskirja, lisensointityö tai pro gradu -tutkielma (myös kandidityö), siitä tulee mainita käsikirjoitusta lähetettäessä.

Pro gradut eivät ole julkaisuja samassa mielessä, kuin esimerkiksi tieteelliset artikkelit, eivätkä kustantajakaan niitä sellaisina pidä. [Edes tarkoista linjauksistaan tunnettu tiedekustantajajätti Elsevier ei käsittele akateemisia opinnäytetöitä aiempina julkaisuina.](#)

Julkaistut pro gradut voivat hyvin olla pohjana uusille tutkimusartikkeleille, mutta artikkelilla tulee olla uudet tutkimuskysymykset analyseineen ja johtopäätöksineen, eli sen tulee olla uusi julkaistava tutkimus, jossa on hyödynnetty pro gradun aineistoa ja teoreettista viitekehystä.

Jos tekijä aikoo julkaista tieteellisen artikkelinsa ennen opinnäytettään ja sisällyttää sen opinnäytteeseen, kannattaa hyvissä ajoin varmistaa lehden julkaisijalta, että tämä on mahdollista. Avoimen tiedon keskus auttaa tarvittaessa. Julkiseksi saatettu opinnäytetyö ei voi olla vaillinainen, vaan siihen tulee sisältyä kaikki arvioitu materiaali mukaan lukien muissa julkaisukanavissa aiemmin ilmestyneet artikkelit.

Miksi opinnäytetöihin pääsyä halutaan rajoittaa?

Yksi yleisin syy opinnäytetöiden rajoittamiseen lienee inhimillinen: tekijän kainostelu. Tekijä arastelee laittaa tutkielmaansa avoimeksi, vaikka se on läpäissyt asiantuntijan arvioinnin ja on todettu kelpoiseksi tutkinnon myöntämiseen. Kannattaa muistaa, että tuskin kukaan opinnäytetyötä lukeva arvioi opinnäytettä yhtä paljon ja yhtä kriittisesti, kuin sen ohjaaja.

Vähätteleättä pro gradun merkitystä on myös hyvä muistaa, että pro gradu on vielä harjoitustyö, eivätkä lukijat oleta, että se olisi kirjoittajan tieteellisen ajattelun ja kirjoittamisen huipentuma. Kouluttautuminen tutkijan uralle käynnistyy vasta tämän jälkeen, jos tekijä niin haluaa.

Tiede kuuluu kaikille. Tieteen avoimuus tulee huomioida opintojen alusta alkaen gradun julkaisemiseen asti. Ole ylpeä tutkielmastasi ja sen eteen tekemästäsi pitkäjänteisestä työstä. Ja iloitse (rajoituksetta) sen saamasta huomiosta.

Muistathan nämä!

- Opinnäyte tulee julkaista JYXissä kokonaisena ja lopullisena versiona, joka on arvioitu.
- Opinnäytetiedostoa ei voi enää vaihtaa julkaisemisen jälkeen. Varmistathan, että lähettämäsi tiedosto on lopullinen, hyväksytty versio.
- Suositus on, että opinnäytetöitä ei rajoitettaisi. Rajoitettu käyttö ei estä opinnäytteen löydettävyyttä tai saatavuutta, se on ainoastaan hidaste opinnäytteeseen tutustumiselle.
- Myös opinnäytteen liitteet ovat julkisia. Salassa pidettävää aineistoa ei aseteta julkiseksi.
- Ennakoi! Avoimen tiedon keskus auttaa tarvittaessa varmistamaan mm., mitä kustantajat ovat linjanneet artikkelien käyttämisestä opinnäytteissä.

Kysyttävää opinnäytteen julkaisemisesta?

tutkielmat@library.jyu.fi

Arto Ikonen, palvelupäällikkö, Avoimen tiedon keskus

Sini Tuikka, julkaisukoordinaattori, Avoimen tiedon keskus

Haluatko kirjoittaa OSC Blogiin? Ota yhteyttä julkaisukoordinaattori [Sini Tuikkaan](#).

Blogiteksti on lisensoitu [Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](#).